

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/71/2017
Identifikačné číslo spisu:	1507230193
Dátum vydania rozhodnutia:	22.02.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Alena Svetlovská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:1507230193.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ E.. E. D., bývajúceho v X., Y. XXXX/X, 2/ A. J., bývajúceho v L., L. 7, obaja zastúpení advokátskou kanceláriou Consilior Iuris s. r. o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 23, proti žalovaným 1/ STEAMEX, spol. s r. o., so sídlom v Bratislave, Miletičova 23, IČO: 35 685 298, zastúpenej JUDr. Michalom Hargašom, advokátom so sídlom v Bratislave, Sasinkova 9, 2/ H. R., bývajúcemu v L., G. rad 5, 3/ H. Y. R., bývajúcemu v L., L. XX, obaja zastúpení Erben & Erben, advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Nám. SNP 22, o určenie neplatnosti zmlúv o prevode nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 7 C 312/2007, o dovolaní žalobcov 1/, 2/ a žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. októbra 2013 sp. zn. 16 Co 15/2011, takto

rozhodol:

Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ o d m i e t a .

Dovolanie žalovanej 1/ o d m i e t a .

Žalovaný 2/ a 3/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia 1/ a 2/ sa žalobou domáhali určenia neplatnosti zmluvy z 15. októbra 2004 uzavretej medzi žalovanou 1/ a žalovaným 3/, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti špecifikované v žalobe, a zároveň sa domáhali určenia neplatnosti zmluvy z 15. októbra 2004, uzavretej medzi žalovanou 1/ a žalovaným 2/, predmetom ktorej sú nehnuteľnosti špecifikované v žalobe.

2. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 19. apríla 2011 č. k. 7 C 312/2007-278 žalobu zamietol a žalovanej 1/, žalovanému 2/ a žalovanému 3/ nepriznal náhradu trov konania. Svoje rozhodnutie odôvodnil právne s poukazom na § 39 Občianskeho zákonníka a § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a vecne tým, že kúpne zmluvy z 15. októbra 2004 boli vyhotovené v predpísanej forme, obsahujú všetky zákonom dané náležitosti a boli riadne zaevidované v katastri nehnuteľností. Dospel k záveru, že žalobcovia nepreukázali, že by boli tieto zmluvy uzavreté v rozpore so zákonom, resp. priečili sa dobrým mravom a skutočnosť, že zmluvy boli

uzavreté konateľom žalovanej 1/ Ing. E. R. bez súhlasu valného zhromaždenia nemožno považovať za konanie protizákonné, resp. odporujúce dobrým mravom. Uviedol, že Ing. E. R. ako vtedajší konateľ spoločnosti bol oprávnený konať za spoločnosť samostatne a preto uzavretím týchto kúpnych zmlúv neprekročil rámec svojich právomocí. Žalobcovia žiadnym spôsobom nepreukázali, že by uzavretím predmetných zmlúv došlo k poškodeniu ostatných spoločníkov žalovanej 1/. V konaní nebolo ani preukázané, že by boli predmetné nehnuteľnosti predané za neprimerane nízku cenu, ktorá bola stanovená v súlade so znaleckým posudkom a táto cena bola započítaná pohľadávkami veriteľov spoločnosti. Súd prvej inštancie poukázal aj na to, že v čase prevodu nehnuteľností mala Ing. Y. - právna predchodkyňa žalobcov, rovnaké postavenie v spoločnosti ako Ing. E. R.. Navyše mala na starosti účtovníctvo žalovanej 1/, teda musela mať prehľad o obchodných transakciách žalovanej 1/. Tvrdenie, že bola psychicky a fyzicky vydieraná vtedajším konateľom Ing. E. R., nebolo v konaní preukázané žiadnym dôkazom. Podľa súdu prvej inštancie, žalobcovia v konaní nepreukázali ani naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Právna predchodkyňa žalobcov návrh na určenie neplatnosti zmlúv podala 15. októbra 2007, teda až po uplynutí troch rokov od uzavretia zmlúv, pričom ako konateľka spoločnosti a osoba, ktorá má na starosti účtovníctvo žalovanej 1/, musela a mala byť informovaná o tom, v akom stave sa majetok spoločnosti (hnuteľný a nehnuteľný) nachádza. V prípade, že by žalovaná 1/ mala námietky voči predaju nehnuteľností a došla by k záveru, že týmto jej bola spôsobená škoda, zakladá to len vnútorný vzťah medzi štatutárnym orgánom a spoločnosťou. Z toho vyplýva, že žalovaná 1/ by mohla žalovať len náhradu škody, ak by pre ňu boli splnené aj ostatné hmotnoprávne predpoklady. Záverom súd prvej inštancie zdôraznil, ak sa žalobcovia cítia poškodení v súvislosti s prevodom predmetných nehnuteľností, mali sa domáhať náhrady škody voči bývalému konateľovi žalovanej 1/ Ing. E. R.. O trovách konania rozhodol s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie všetkých strán sporu rozsudkom z 22. októbra 2013 sp. zn. 16 Co 15/2011 I. odvolanie žalovanej 1/ voči rozsudku súdu prvej inštancie odmietol, II. rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej a o náhrade trov konania žalovanej 1/ potvrdil, III. v časti výroku o náhrade trov konania žalovanému 2/ a žalovanému 3/ rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, IV. žalovanej 1/ nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, V. rozhodnutie o náhrade trov odvolacieho konania žalovanému 2/ a žalovanému 3/ vyhradil súdu prvej inštancie na samostatné uznesenie.

Odmietnutie odvolania žalovanej 1/ podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odôvodnil s poukazom na § 201 O.s.p., nakoľko predpokladom na podanie odvolania je to, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie vyznelo v neprospech odvolateľa, a preto právo odvolať sa prináleží len tej procesnej strane, v neprospech ktorej vyznelo takéto rozhodnutie. V prejednávanej veci však odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie podala žalovaná 1/, hoci žaloba voči nej bola zamietnutá, t. j. z procesného hľadiska bola vo veci samej úspešná.

Potvrdenie rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku vo veci samej a o náhrade trov konania podľa § 219 ods. 1 O.s.p. odôvodnil s poukazom na § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka tým, že pokiaľ žalobcom (ako spoločníkom žalovanej 1/) alebo spoločnosti mala byť spôsobená škoda konaním Ing. E. R., mala byť podaná voči nemu žaloba o plnenie (o náhradu škody) a nie určovacia žaloba. Uviedol, že vec bola z hľadiska aktívnej a pasívnej legítimácie nesprávne žalovaná, o čom svedčí aj absurdnosť situácie, ktorá v konaní nastala, keď žalovaná 1/ - spoločnosť STEAMEX spol. s r. o., ktorá ako úspešný účastník konania (vzhľadom na zamietnutie žaloby smerujúcej voči nej) podala voči takémuto rozhodnutiu súdu odvolanie.

K dôvodom zamietnutia žaloby súdom prvej inštancie (pre nepreukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení) odvolací súd poukázal na ustálenú judikatúru (napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Cdo 28/2009, z 26. mája 2010), podľa ktorej základným predpokladom, aby sa súd zaoberal otázkou neplatnosti v rámci určovacej žaloby, je preukázanie naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Podľa výkladu podávaného ustálenou súdnou praxou je naliehavý právny záujem daný najmä tam, kde by bez požadovaného určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo by sa jeho postavenie stalo neistým. Žaloba preto spravidla nemôže byť opodstatnená tam, kde možno žalovať na splnenie povinnosti podľa § 80 písm. b/ O.s.p. Určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ O.s.p. je skôr preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde jej pomocou možno eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, a jednak v

případoch, v ktorých určovací žaloba účinnější než jiné právní prostředky vystihuje obsah a povahu příslušného právního vztáhu a její prostřednictvím možno dosáhnout úpravy, tvořící určitý právní rámec, který je zárukou odvrátení budoucích sporů účastníků. Tieto funkcie korešpondujú s podmienkou nalievavého právního zájmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať, že ich určovací žaloba bude plniť, nebude ani právní záujem na takomto určení.

Zrušenie rozsudku súdu prvej inštancie v časti výroku o náhrade trov konania žalovanému 2/ a žalovanému 3/ a vrátenia veci súdu prvej inštancie na ďalšie konanie podľa § 221 ods. 2 O.s.p. odôvodnil s poukazom na § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O.s.p. tým, že po oboznámení sa s kópiu ich podania z 19. apríla 2011 (č. l. 285-288 spisu), ktoré pripojili k svojmu odvolaniu, dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné. Pretože išlo o podanie urobené elektronickými prostriedkami (§ 42 ods. 1 O.s.p.), ktoré nebolo potrebné doplniť písomne alebo ústne do zápisnice najneskôr do troch dní (nešlo o podanie obsahujúce návrh vo veci samej alebo návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ale o vyčíslenie trov právéneho zastúpenia v zmysle ust. § 151 ods. 1 O.s.p.) možno konštatovať, že žalovaný 2/ a žalovaný 3/ prostredníctvom svojho právéneho zástupcu vyčísľili trovy právéneho zastúpenia a včas tieto odoslali súdu. Lustrácia elektronických podaní v čase od 15. apríla 2011 do 29. apríla 2011 vykonaná súdom (č. l. 289-291 spisu) sa zjavne týkala len podaní podpísaných zaručeným elektronickým podpisom, akým podanie žalovaného 2/ a žalovaného 3/ nebolo. Preto skutočnosť, že ich e-mailové podanie nebolo aj založené do spisu, nemôže byť dôvodom na to, aby im ako úspešným účastníkom konania nebola náhrada trov priznaná s tým, že ju včas nevyčísľili.

Žalovanej 1/ náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že žalovaná 1/ náhradu trov odvolacieho konania nežiadala.

Záverom odvolací súd vo vztáhu nepripustenia dovolania vo veci uviedol, že návrh žalobcov 1/, 2/ a žalovanej 1/ na pripustenie dovolania vyhodnotil ako nedôvodný, pretože neformulovali všeobecnú otázku zásadného právéneho významu, ktorú súdy riešia nejednotne, a ktorú by mal riešiť dovolací súd.

4. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti druhého výroku podali dovolanie žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“). Namietali, že im postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), konanie súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Poukázali na to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, arbitrárne a v rozpore s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu i s rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu SR, nakoľko v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absolútne absentuje jednoznačné uvedenie dôvodu, pre ktorý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil, a to, či to bolo z dôvodu absencie aktívnej vecnej legitímácie žalobcov 1/ a 2/, alebo z dôvodu absencie nalievavého právéneho zájmu, alebo či z obidvoch dôvodov. Zdôraznili, že odvolací súd sa odchyľil od právéneho posúdenia súdu prvej inštancie a nevysporiadal sa preto s argumentáciou dovolateľov ohľadom neplatnosti kúpnych zmlúv z dôvodu ich rozporu s dobrými mravmi. V súvislosti s nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu poukázali na rozsudok dovolacieho súdu z 5. apríla 2002 sp. zn. 2 Obo 222/2001, ktorým zároveň dôvodili svoju aktívnu legitímáciu v spore a opodstatnenosť ich nalievavého právéneho zájmu na určení neplatnosti kúpnych zmlúv. Odňatie možnosti konať pred súdom dôvodili odchylením sa odvolacieho súdu vo svojom rozhodnutí od už vyriešenej právej otázky. Dovolatelia zároveň poukázali na viaceré rozhodnutia dovolacieho súdu. Dovolatelia navrhli napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

5. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v časti prvého výroku podala dovolanie aj žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolateľka“). Namietala, že jej postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.), konanie súdu je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolateľka nesúhlasila s právnym názorom odvolacieho súdu ohľadne jej úspešnosti v spore, nakoľko žalovaná 1/ nebola v spore úspešná a výsledok sporu pre ňu nie je priaznivý. Žalovaná 1/ rozhodnutím utrpela ujmu v podobe nenavrátania majetku nemalej hodnoty späť do spoločnosti a práve preto je toho názoru, že bola na podanie odvolania oprávnená. Záverom dovolateľka zdôraznila, že nakoľko odvolací súd vecne neprejednal jej odvolanie, odňal jej možnosť konať pred súdom. Navrhla napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu

súdu na ďalšie konanie.

6. Žalobcovia 1/ a 2/ sa vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej 1/ plne stotožnili s dovolaním žalovanej 1/ a navrhli, aby dovolací súd podanému dovolaniu v celom rozsahu vyhovel.

7. Žalovaná 1/ sa vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov 1/ a 2/ v plnom rozsahu stotožnila s právnym názorom vysloveným žalobcami 1/ a 2/ a navrhla, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

8. Žalovaní 2/ a 3/ vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov 1/, 2/ a žalovanej 1/ poukázali na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Cob 238/2012, ktorým potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava II z 6. marca 2012 č. k. 54 Cb 56/2010-131, ktorým súd určil, že uznesenia valných zhromaždení spoločnosti žalovanej 1/ z 19. februára 2010 a zo 16. marca 2010 sú neplatné, pričom súd mal v tomto konaní za to, že zmluvy o prevode obchodných podielov na žalobcov 1/ a 2/ sú absolútne neplatné. Preto podľa názoru žalovaných 2/, 3/ žalobcovia stratili aktívnu legitimáciu v dovolacom konaní. Zdôraznili, že žalobcovia 1/, 2/ a žalovaná 1/ sa aktívne zúčastňovali pojednávaní, vyjadrovali sa na nich a v ničom neboli obmedzovaní na uplatňovanie svojich domnelých práv, preto nedošlo k odňatiu ich možnosti konať pred súdmi. Ohľadne žalobcami 1/ a 2/ namietanej nepreskúmateľnosti rozsudku odvolacieho súdu žalovaní 1/ a 2/ poukázali na dostatočnosť, jasnosť a zrozumiteľnosť odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ako aj na to, že dovolací súd podrobne a presne popísal a vysvetlil, na základe akých faktických i právnych skutočností rozhodol. Žalovaní 2/ a 3/ sa stotožnili s právnym názorom odvolacieho súdu ohľadom odmietnutia odvolania žalovanej 1/ ako neoprávneného subjektu a dodali, nakoľko je v rozpore s logikou, ak žalovaný subjekt, voči ktorému bola žaloba zamietnutá, podá proti pre neho priaznivému rozsudku odvolanie. Navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcov 1/ a 2/ zastavil z dôvodu straty ich aktívnej legitimácie v spore a aby dovolanie žalovanej 1/ zamietol.

9. Dovolanie žalobcov 1/ a 2/ bolo podané 16. januára 2014 a dovolanie žalovanej 1/ bolo podané 16. januára 2014. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá C.s.p. (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaných dovolaní posudzoval v zmysle § 236, § 237, § 238 a § 239 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014.

10. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 C.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas strany sporu, v ktorých neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 427 ods. 1 C.s.p.), zastúpené advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia pojednávania (§ 443 C.s.p.) a dospel k záveru, že dovolania žalobcov 1/, 2/ a žalovanej 1/ je potrebné odmietnuť, pretože smerujú proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ C.s.p.).

11. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (I. ÚS 4/2011).

12. Dovolanie má v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania osobitné postavenie. Na rozdiel od odvolania (riadneho opravného prostriedku), ktorým možno napadnúť ešte neprávoplatné rozhodnutie, je dovolanie mimoriadny opravný prostriedok, ktorým možno napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré už nadobudlo právoplatnosť. Občiansky súdny poriadok vychádza z tejto mimoriadnej povahy dovolania a v nadväznosti na to aj upravuje podmienky, za ktorých je dovolanie prípustné. Pokiaľ je odvolanie zásadne prípustné (ak Občiansky súdny poriadok v prípade niektorých rozhodnutí výslovne neustanovuje inak), dovolanie - naopak - je prípustné, len ak to Občiansky súdny

poriadok výslovne uvádza. Najvyšší súd vo svojich rozhodnutiach túto mimoriadnosť dovolania často zdôrazňuje konštatovaním, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie (por. rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012).

13. Najvyšší súd najskôr pristúpil k prejednaniu dovolania žalobcov 1/ a 2/.

14. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

15. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

16. Keďže v prejednávanej veci sa nejedná o žiaden z uvedených prípadov, prípustnosť dovolania z ustanovenia § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nemožno vyvodiť.

17. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 vety druhej O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa najvyšší súd len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný; ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 ods. 1 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (por. napr. R 117/1999, R 34/1995). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. ale nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je, že k tejto vade skutočne došlo.

18. Žalobcovia 1/ a 2/ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/, g/ O.s.p. netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Prípustnosť ich dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

19. Žalobcovia 1/ a 2/ v dovolaní výslovne namietali vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

20. Dôvodom, ktorý zakladá prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia, je taký nesprávny, procesné ustanovenia porušujúci postup súdu v občianskom súdnom konaní, ktorým sa účastníkovi odníme možnosť pred ním konať a v konaní uplatňovať (realizovať) procesné práva priznané mu za účelom zabezpečenia účinnej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Ide najmä o právo predniesť (doplniť, či doplňovať) návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver

pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci (čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj § 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 123, § 118 ods. 1, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.).

21. Po preskúmaní obsahu spisu dovolací súd nezistil žiadne porušenie procesných predpisov zo strany súdov nižších inštancií, ktorým by došlo k odňatiu možnosti žalobcov 1/ a 2/ konať pred súdom. Žalobcovia 1/ a 2/ mali v konaní zachované všetky vyššie uvedené procesné oprávnenia a súd im vytvoril priestor pre ich realizáciu, vrátane možnosti predkladať dôkazy za zákonom stanovených podmienok.

22. Dovolatelia svoju argumentáciu o existencii vady v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. založili na tvrdení, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, arbitrárne a v rozpore s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu i s rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu SR s tým, že odvolací súd sa odchyľil od už vyriešenej právnej otázky.

23. K tejto námietke dovolací súd odkazuje na zjednocujúce stanovisko, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu 3. decembra 2015 a je publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 (ods. 1) písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“

24. S poukazom na citované stanovisko je vada nepreskúmateľnosti rozhodnutia namietaná dovolateľom preto považovaná za tzv. inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., ktorá síce je relevantným dovolacím dôvodom avšak v súlade s konštantnou judikatúrou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (pozri napr. sp. zn. 3 MCdo 16/2008 a 6 Cdo 84/2010, 5 MCdo 10/2010, 3 Cdo 166/2012, 4 Cdo 107/2011) prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o tomto dovolacom dôvode len vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné (§ 238, § 239, § 237 O.s.p.).

25. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladáť vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p., a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu“. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (pozri Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, ale nie z dôvodu právnej čistoty (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009). Po preskúmaní spisu dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie (ako výnimky) druhej vety stanoviska R 2/2016.

26. Dovoláním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie) spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok. Z odôvodnení sú zrejme právne úvahy odvolacieho i prvoinštančného súdu (ich vecnou správnosťou sa dovolací súd nezaoberal), ktoré viedli k prijatiu záveru o absencii naliehavého právneho záujmu žalobcov 1/ a 2/ na určení neplatnosti zmlúv o prevode nehnuteľností a o absencii aktívnej či pasívnej legítimácie sporových strán s poukazom na § 122 ods. 3 Obchodného zákonníka. Dovolací súd zdôrazňuje, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia, správnosť právnych záverov, na ktorých je rozhodnutie založené, nie je právne relevantná, lebo prípadne nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá. Skutočnosť, že žalobcovia 1/ a 2/ majú odlišný právny názor než konajúce súdy, bez ďalšieho nezakladá a nedokazuje nimi tvrdenú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/

O.s.p. Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov. Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

27. S poukazom na vyššie uvedené dospel odvolací súd k záveru, že rozhodnutia súdov nižších inštancií v dovolaní napadnutej potvrdzujúcej časti rozsudku, nemali za následok odňatie možnosti žalobcov 1/ a 2/ konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

28. K námietke žalobcov 1/ a 2/ že v konaní došlo k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, odvolací súd uvádza, že pokiaľ k vade tejto povahy došlo (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohla založiť prípustnosť dovolania, lebo nejde ani o znak alebo atribút uznesenia uvedeného v ustanovení § 238 O.s.p., proti ktorému je dovolanie prípustné, ani o procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Iná vada konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), je síce relevantný dovolací dôvod, úspešne ho ale možno uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní. Takáto vada sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) prípustnosť dovolania nezakladá.

29. Dovolatelia namietali i nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 ods. 1 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby boli tvrdenia dovolateľov o existencii tohto dovolacieho dôvodu opodstatnené (najvyšší súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p.

30. Vzhľadom na to, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ podľa § 237 a § 238 O.s.p. prípustné nie je, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

31. Dovolací súd pristúpil aj k prejednaniu dovolania žalovanej 1/.

32. Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

33. V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti prvému výroku rozsudku odvolacieho súdu o odmietnutí odvolania. Tento výrok, i keď je obsiahnutý vo výrokovej časti rozsudku, má povahu uznesenia (por. § 223 O.s.p.). Uznesenia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností (§ 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho

vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

34. Keďže v prejednávanej veci sa nejedná o žiaden z uvedených prípadov, prípustnosť dovolania z ustanovenia § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. nemožno vyvodiť.

35. S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 vety druhej O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa najvyšší súd len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 O.s.p.

36. Žalovaná 1/ procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietala; existencia väd tejto povahy v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

37. S prihliadnutím na obsah dovolania bolo v dovolacom konaní osobitne skúmané, či postupom súdu nedošlo k odňatiu možnosti účastníka konania pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.). V prejednávanej veci žalovaná 1/ odôvodnila prípustnosť dovolania vadou uvedenou v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. tým, že odvolací súd odmietol jej odvolanie ako podané neoprávnenou osobou, hoci neboli splnené podmienky pre takýto postup. Podľa dovolacieho súdu žalovaná 1/ vytýka uvedenú vadu konania odvolaciemu súdu nedôvodne.

38. Pod odňatím možnosti pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Za takýto postup, odnímajúci účastníkovi konania možnosť pred súdom konať a zakladajúci prípustnosť dovolania podľa uvedeného ustanovenia, treba považovať aj odmietnutie odvolania podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. v prípade, že podmienky preň neboli splnené, nakoľko odvolanie bolo podané osobou na podanie odvolania.

39. V prejednávanej veci dovolací súd pri skúmaní, či k takej vade nedošlo, vychádzal z ustanovenia § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p., podľa ktorého odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

40. Prípustnosť odvolania má vo všeobecnosti nielen stránku objektívnu, ale aj stránku subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho odvolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je odvolanie prípustné (objektívna prípustnosť odvolania je vymedzená ustanovením § 202 O.s.p. určujúcim podmienky, v prípade splnenia ktorých je odvolanie prípustné). Na rozdiel od toho sa subjektívna stránka prípustnosti odvolania viaže na osobu konkrétneho odvolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva odvolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať odvolanie (hoci aj proti rozhodnutiu objektívne napadnuteľnému týmto opravným prostriedkom); takým dôvodom je skutočnosť, že rozhodnutím súdu prvého stupňa bol odvolateľ po procesnej stránke negatívne dotknutý a bola mu spôsobená ujma dopadajúca na jeho pomery. Záver o tom, že podané odvolanie je prípustné, predpokladá zaujatie záveru o jeho prípustnosti tak po stránke objektívnej, ako aj po stránke subjektívnej. Posúdenie subjektívnej prípustnosti odvolania ale vo všeobecnosti predchádza posúdeniu objektívnej prípustnosti odvolania.

41. Dovolací súd pri posudzovaní subjektívnej prípustnosti odvolania je zhodného názoru ako odvolací súd, že právo podať odvolanie prináleží len tomu účastníkovi, ktorému bola rozhodnutím spôsobená ujma, pričom v danom prípade žalovanej 1/ zamietnutím návrhu na začatie konania žiadna ujma na jej procesných právach spôsobená nebola a preto žalovaná 1/ nie je osobou subjektívne oprávnenou na podanie odvolania. Podstatným je totiž porovnanie výsledku sporu a nároku uplatneného v návrhu na začatie konania a nie, ako sa žalovaná 1/ mylne domnieva, subjektívne presvedčenie účastníka konania o dôsledkoch, vyplývajúcich pre neho z rozhodnutia súdu prvej inštancie.

42. K námietke žalovanej 1/, že v konaní došlo k tzv. inej (v § 237 ods. 1 O.s.p. neuvedenej) vade konania majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, dovolací súd uvádza, že pokiaľ k vade tejto povahy došlo (dovolací súd sa touto otázkou nezaoberal), nemohla založiť prípustnosť dovolania, lebo nejde ani o znak alebo atribút uznesenia uvedeného v ustanovení § 239 O.s.p., proti ktorému je dovolanie prípustné, ani o procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. Iná vada konania, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), je síce relevantný dovolací dôvod, úspešne ho ale možno uplatniť iba v procesne prípustnom dovolaní. Takáto vada sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) prípustnosť dovolania nezakladá.

43. Obsah dovolacích námietok žalovanej 1/ smeroval tiež k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesprávne právne posúdenie veci prípustnosť dovolania nezakladá (viď tiež R 54/2012 a viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014). Nejde totiž o vadu konania uvedenú v § 237 O.s.p., ani znak (atribút, stránku) rozhodnutia, ktorý by bol uvedený v § 239 O.s.p. ako zakladajúci prípustnosť dovolania.

44. Ak teda odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná 1/ nie je osobou (subjektívne) oprávnenou na podanie odvolania proti návrh zamietajúcemu rozsudku súdu prvej inštancie a odvolanie žalovanej 1/ podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O.s.p. odmietol, rozhodol správne a týmto postupom jej neodňal možnosť pred súdom konať (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

45. Vzhľadom na to, že dovolanie žalovanej 1/ podľa § 237 a § 239 O.s.p. prípustné nie je, Najvyšší súd Slovenskej republiky ho odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

46. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C.s.p.).

47. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.